

نبض اقتصاد

جزئیات نامه رهبرانقلاب به رئیس‌جمهوری

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس از نامه رهبر انقلاب به حسن روحانی درباره لایحه بودجه ۱۴۰۰ خبر داد.

محسن زنگنه، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس در گفت‌وگو با مهر از ارسال نامه مقام معظم رهبری به رئیس‌جمهوری برای تعیین میزان برداشت از صندوق توسعه ملی در لایحه بودجه ۱۴۰۰ خبر داد. وی بیان کرد: رئیس مجلس براساس عرف هرساله پس از تقدیم لایحه بودجه کل کشور در صورت برداشت بیش از ۲۰ درصد سهم شرکت ملی نفت دولت از صندوق توسعه ملی، از مقام معظم رهبری کسب تکلیف می‌کند، چرا که برداشت از صندوق توسعه ملی نیازمند تأیید ایشان است.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی با بیان این‌که دولت مجوز برداشت هرساله از صندوق توسعه ارزی را صرفاً تا ۲۰ درصد در اختیار دارد، گفت: دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۰ علاوه بر این مقدار، ۱۸ درصد دیگر یعنی به میزان ۲۵ هزار میلیارد تومان در جدول منابع برداشت از صندوق توسعه ملی را مشخص کرده است.

زنگنه گفت: بر این اساس، رئیس‌جمهوری طی نامه‌ای از مقام معظم رهبری برای این میزان برداشت کسب اجازه کرده بود که ایشان برداشت مازاد در ۲۰ درصد و تا سقف ۳۸ درصد را منوط به سقف فروش یک میلیون بشکه در روز کرده‌اند و درباره مابقی آن هم فرموده‌اند که بیش از ۲۰ درصد برداشت نشود. نماینده مردم تربت حیدریه در مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: مقام معظم رهبری همچنین فرموده‌اند مطالبات و تسهیلاتی را که دولت در سال ۹۹ از محل صندوق ذخیره ارزی برداشت کرده، باید بازگرداند. وی ادامه داد: مقام معظم رهبری برداشت از صندوق ذخیره ارزی را که در سال ۱۴۰۰ حدود ۲ میلیارد و ۳۰۰ هزار یورو می‌شود را هم ممنوع اعلام کرده و فرموده‌اند که اگر قرار است برداشتی از صندوق ذخیره‌اری انجام شود، باید در قالب بودجه صورت گیرد.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی اظهار کرد: بر این اساس، به دلیل تغییر پیشنهاد می‌کنیم این اصلاحات را طی یک جدول منابع و مصارف پایه به صورت اصلاح‌کی ترانجام داده و این بخش را برای مجلس شورای اسلامی ارسال کند زیرا اگر بودجه واقعی تنظیم نشود، تبعات ناگواری برای معیشت مردم دارد.

زنگنه باتأکید براین‌که نوع اجازه رهبر انقلاب حاکی از اهتمام و توجه ایشان به واقعی‌تر شدن بودجه است، اظهار کرد: بنابراین ایشان تا سقف یک میلیون بشکه فروش نفت را مجوز داده و بیش از این را جابجی ندانسته‌اند که نظر کارشناسان هم این است که رقم دو میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه فروش نفت در روز غیرواقعی است.

این اقدام رهبر معظم انقلاب به این معناست که ایشان نگران بودجه غیرواقعی، کسری جدی و تورم را بودن بودجه فعلی هستند و تلاش کردند

آن را تا حدودی که به مجوز ایشان برمی‌گردد، کنترل کنند.

عمومی دولت بیش از ۸۴۰ هزار میلیارد تومان یعنی هزار هزار میلیارد تومان است. وی از رشد صددرصدی بودجه دولت در سال آینده گفت و اظهار کرد: در هیچ دوره‌ای چنین رشدی را شاهد نبودیم و تعجب می‌کنم رئیس‌جمهوری از چنین بودجه‌ای دفاع می‌کند زیرا این بودجه قابل دفاع نیست. / تسنیم

جامعه از جمله افزایش قیمت ها و گسترش رکود را تشدید کرد تا خانوارها بیش از گذشته آسیب‌پذیرتر شوند. در حالی سالانه ۴۲هزار میلیارد تومان یارانه نقدی بین مردم توزیع می‌شودکه بسیاری از یارانه‌بگیران به این اعدادو ارقام نیازی ندارند و طبق قانون باید از این لیست خارج شوند. آن طور که کارشناسان اقتصادی می‌گویند یارانه باید به دهک‌های اول تا سوم پرداخت شود تا با همین منابع رقم این یارانه برای این دهک‌ها افزایش قابل توجهی داشته باشد. برخی کارشناسان نیز توزیع سبد کالا بین دهک‌های پایین درآمدی را پیشنهاد می‌دهند؛ موضوعاتی که البته در زمان مطرح شدن کارت اعتباری و توزیع کالای اساسی به صورت کوپنی با مخالفت دولت مواجه شد. دولتی‌ها اعلام کردند منابع این کار را در اختیار ندارند. این در حالی بود که دولت کالاهای اساسی را با نرخ ارز ترجیحی وارد کشور می‌کرد اما این کالاها با نرخ ارز آزاد در اختیار مصرف‌کننده‌ها قرار می‌گیرد. از سوی دیگر اگر دولت یارانه افراد غیر نیازمند را حذف کند، می‌تواند حمایت بیشتری از اقشار کم‌درآمد داشته باشد که در این صورت نه نیاز به منابع جدید است و نه شناسایی آنها با مشکلی مواجه خواهد بود، چرا که اغلب اقشار کم‌درآمد تحت پوشش سازمان‌های حمایتی مانندکمته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی بوده و نام آنها مشخص است.

❗ یارانه اقشار کم‌درآمد افزایش یابد

مرتضی افقه، عضو هیات علمی دانشگاه شهید چمران اهواز نیز در گفت‌وگو با خبرنگر جام‌جم به سهم‌گروه‌خوراک‌ی‌ها در دهک‌های مختلف اشاره کرده و گفت: دهک‌های اول تا سوم درآمدی به دلیل این که درآمد کمتری نسبت به دهک‌های نهم و دهم دارند سهم گروه کالایی خوراک‌ی‌ها و آشامیدنی‌ها در این دهک‌ها بیشتر از دهک‌های بالای درآمدی است.

وی افزود: با تشدید تحریم‌ها توزیع کالاهای اساسی در داخل نیز با مشکل مواجه شدو انتظار می‌رفت دولت در این زمینه عملکرد بهتری داشته باشد. با افزایش سطح عمومی قیمت‌ها اغلب مردم درآمد‌های خود را صرف خرید کالاهای اساسی می‌کنند، چرا که درآمد دهک‌های اول و دوم پایین‌تر از دهک‌های دیگر است. مسلمانا مواد خوراک‌ی در اولویت این دهک‌ها بوده لذا این گروه کالایی سهم بیشتری در سبد هزینه این خانوارها دارد.

این کارشناس اقتصادی با بیان این که دولت‌ها باید از دهک‌های کم‌درآمد حمایت ویژه‌ای داشته باشند تأکید کرد: زمانی که هدفمندی یارانه‌ها در کشور آغاز شد انتظار می‌رفت پس از چند سال تنها دهک‌های نیازمند یارانه نقدی دریافت‌کنند، اما متأسفانه بنا به دلایل سیاسی یا بی‌توجهی‌های صورت گرفته، اقشار پردرآمد همچنان در لیست یارانه‌بگیران قرار دارند. این در حالی است که بر اساس عدالت، اقشار کم‌درآمد و دهک‌های درآمدهای اول و دوم باید حداقل سه برابر یا ۴۵ هزار تومانی را دریافت کنند تا سهم گروه خوراک‌ی‌ها در سبد هزینه آنها کاهش یابد.

افقه با اشاره به این که برخی کارشناسان افزایش رقم یارانه نقدی را موجب افزایش بیشتر نقدینگی و تورم می‌دانند، افزود: مگر در طول ۱۰ ساله که یارانه پرداخت می‌شود و رقم آن هم ثابت مانده نقدینگی رشد نداشته است؟ اگر برخی به یارانه نقدی اعتقاد ندارند حداقل به جای آن به دهک‌های اول و دوم درآمدی سبد کالا ارائه دهند تا قدرت خرید آنها افزایش یابد. ❗

قدرت خرید مردم ترمیم شود

دکتر ابوطالب کاظمی، مدرس دانشگاه ایلام در این مورد می‌گوید: دلایل بسیار زیادی در بحث تورم دخیل هستند ولی دلیل اصلی فشار تورم بر دهک‌های پایین این است که چون دهک‌های پایین درآمدی، درآمد کمتری دارند پس مجبورند بخش عمده درآمدشان را صرف مصرف کنند. وقتی تورم باشد چون قدرت خرید واقعی آنها (قدرت واقعی خرید معیاری است که از تقسیم‌شدن نسبت درآمد اسمی هر فرد به شاخص قیمت‌ها یا همان تورم به دست می‌آید) کاهش می‌یابد پس هر چه تورم بالاتر باشد قدرت خرید واقعی آنها کمتر شده و فشار تورمی روی آنها بیشتر می‌شود ولی افرادی که سطح درآمدی بالاتری دارند چون بخش کمتری از درآمدشان را صرف مصرف می‌کنند فشار تورمی روی آنها کمتر است. وی در مورد این‌که تورم در شهرهای کوچک بیشتر مشاهده می‌شود توضیح می‌دهد: به طور کل نمی‌توان گفت یک قاعده کلی برای این موضوع وجود داشته باشد چون ممکن است بعضی شهرهای کوچک باشند که افراد ساکن در آن شهرها درآمدشان بالاست پس این موضوع هم بستگی به سطح درآمد افراد دارد. دکتر کاظمی در مورد تأثیر تورم بر استان‌های کوچک ادامه می‌دهد: در بحث استانی چون بعضی استان‌ها مانند ایلام نسبت به برخی استان‌های دیگر کمتر توسعه‌یافته‌تر هستند قاعداً زیرساخت‌های اولیه را ندارد و وقتی زیرساخت وجود نداشته باشد سرمایه‌گذاری در آن استان تشکیل نمی‌شود و چون سرمایه‌گذاری مبنای رشد اقتصادی است و نتیجه نبود سرمایه‌گذاری این است که در آن استان شغلی ایجاد نمی‌شود و افراد زیادی بیکار هستند و درآمد ندارند؛ بنابراین درآمد سرانه آن استان کاهش می‌یابد و احتمال وجود افراد با بضاعت کم در آنها بیشتر است پس با بالا رفتن تورم فشار تورمی بیشتری متحمل می‌شوند.

سال آینده دولت نسبت به سال جاری ۵۹ درصد رشد داشته است، گفت: متأسفانه جدا از ۸۴۰ هزار میلیارد تومان، حدود ۹۰ هزار میلیارد تومان نیز فروش سهام دولت و همچنین ۳۵ میلیارد تومان دیگر نیز خارج از بودجه در نظر گرفته شده است. در کنار این رقم دو میلیارد و ۸۰۰ میلیون یورو نیز به همین شکل داریم و این یعنی بودجه

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به هیچ‌وجه قابل دفاع نیست

جعفر قادری، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس گفت: وضعیت بودجه به‌گونه‌ای است که به هیچ‌وجه قابل دفاع نیست زیرا شاهد رشد زیادی در هزینه‌های جاری هستیم و سهم کوچکی برای هزینه‌های عمرانی دیده شده است و در کنار آنها اتکای بسیار بالایی به درآمدهای نفتی وجود دارد. جعفر قادری با بیان این‌که بودجه

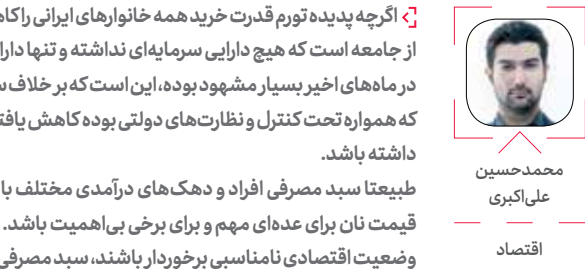

افزایش تورم چگونه بیشترین آسیب را بر دهک‌های پایین جامعه وارد می‌کند؟

فشار تورم بر کم‌درآمدها

❗ اگرچه پدیده تورم قدرت خرید همه خانوارهای ایرانی را کاهش می‌دهد اما بدون شک بیشترین آسیب تورم به دهک‌ها یا افرادی از جامعه است که هیچ دارایی سرمایه‌ای نداشته و تنها دارایی آنها درآمد‌های ماهانه و اصطلاحاً دستمزد دریافتی آنهاست. آنچه در ماه‌های اخیر بسیار مشهود بوده، این است که بر خلاف سال‌های گذشته حمایت دولت از قیمت کالاهای اساسی و مواد غذایی که همواره تحت کنترل و نظارت‌های دولتی بوده کاهش یافته و همین امر موجب شده تا نرخ تورم تأثیر بیشتری بر اقشار کم‌درآمد داشته باشد.

طبیعتاً سبد مصرفی افراد و دهک‌های درآمدی مختلف با یکدیگر تفاوت دارد. به نحوی که شاید افزایش نرخ بلیت هواپیما یا قیمت نان برای عده‌ای مهم و برای برخی بی‌اهمیت باشد. به عبارت دیگر هر قدر دهک درآمدی افراد پایین‌تر و اصطلاحاً افراد از وضعیت اقتصادی نامناسبی برخوردار باشند، سبد مصرفی آنها کوچک‌تر و اقلام موجود در آن محدودتر است. از این رو، براساس مشخص می‌کند تورم کالایی خوراک‌ی‌ها و آشامیدنی‌ها در حالی برای دهک دهم ۵۱٫۹ درصد است که این نرخ برای دهک اول ۶۲٫۷ درصد اعلام شده است. یعنی تورم خوراک‌ی‌ها برای دهک اول ۱۱ درصد از تورم این گروه کالایی از دهک دهم بیشتر است. جام جم در گزارشی به بررسی این موضوع پرداخته است.

محمدحسین علی‌اکبری اقتصاد

تورم اعلامی مرکز آمار نرخ تورم نقطه‌ای آبان ماه در گروه کالایی خوراک‌ی‌ها و آشامیدنی‌ها در حالی برای دهک دهم ۵۱٫۹ درصد است که این نرخ برای دهک اول ۶۲٫۷ درصد اعلام شده است. یعنی تورم خوراک‌ی‌ها برای دهک اول ۱۱ درصد از تورم این گروه کالایی از دهک دهم بیشتر است. جام جم در گزارشی به بررسی این موضوع پرداخته است.

طبق آمار منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران تورم نقطه به نقطه در آبان سال جاری عدد ۴۶٫۲ درصد را نشان می‌دهد. بررسی این آمار مشخص می‌کند تورم گروه کالایی خوراک‌ی‌ها و آشامیدنی‌ها در دهک‌های اول و دوم (دهک‌های کم‌درآمد) نسبت به دهک‌های نهم و دهم عدد بیشتری را نشان می‌دهد. موضوعی که می‌توان دلیل اصلی آن را پایین بودن درآمد خانوارها در دهک‌های اول و دوم دانست. از این رو افزایش تورم خصوصاً در حوزه کالاهای اساسی و خوراک‌ی‌ها فشار بیشتری را به اقشار کم‌درآمد وارد می‌کند. موضوعی که بیانگر لزوم حمایت دولت از این دهک‌ها و تغییر رویه موجود است. شاخص قیمت ونرخ تورم ماهانه و سالانه، آن هم با عناوین و نام‌های مختلفی از جمله تورم مصرف‌کننده، تورم تولیدکننده، تورم دهک‌های مختلف، تورم استانی و... از سوی مرکز آمار ایران منتشر می‌شود. شاخص قیمت نیز بسته به سطح قیمتی که در آن به کار گرفته شده و کاربردهایی که دارد، می‌تواند انواع مختلفی داشته باشد. به عنوان مثال برای محاسبه شاخص قیمت مصرف‌کننده، یک سبد جامع از اقلام مصرفی خانوارها انتخاب و تغییرات قیمتی آن در طول زمان سنجیده شده و کاربرد آن نیز اندازه‌گیری تغییرات رفاه و سطح زندگی خانوارها در طول زمان است. چون هدف این شاخص اندازه‌گیری تغییرات قیمت پرداختی توسط مصرف‌کنندگان است اطلاعات قیمتی از کارگاه‌های خرده‌فروشی اخذ می‌شود. اطلاعات مربوط به ضریب اهمیت اقلام

این شاخص از هزینه صرف شده خانوارها برای هر قلم به دست می‌آید. از سوی دیگر شاخص تولید کننده تغییرات قیمتی اقلام تولید شده توسط بنگاه‌های تولیدی را اندازه‌گیری می‌کند. نوع قیمت دریافتی در این شاخص قیمت در کارخانه است و چون این اقلام با وقفه‌های زمانی به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد، شاخص قیمت تولیدکننده به عنوان پیش‌نگر شاخص قیمت مصرف‌کننده در نظر گرفته می‌شود.

این شاخص از هزینه صرف شده خانوارها برای هر قلم به دست می‌آید. از سوی دیگر شاخص تولید کننده تغییرات قیمتی اقلام تولید شده توسط بنگاه‌های تولیدی را اندازه‌گیری می‌کند. نوع قیمت دریافتی در این شاخص قیمت در کارخانه است و چون این اقلام با وقفه‌های زمانی به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد، شاخص قیمت تولیدکننده به عنوان پیش‌نگر شاخص قیمت مصرف‌کننده در نظر گرفته می‌شود.

یزدان‌خواه با اشاره به این که وزن هر کالا در هر دهک متفاوت است، تصریح کرد: در دهک اول سهم خوراک‌ی‌ها بیشتر از دهک دهم است اما برخی موارد مانند بلیت هواپیما برای دهک‌های اول و دوم با ضریب صفر محاسبه می‌شود. اما در مقابل انواع حمل و نقل برای این دهک‌ها محاسبه خواهد شد. گروه خوراک‌ی‌ها برای همه دهک‌ها ضروری محسوب می‌شود و همه خانوارها اولویت‌شان تأمین این نوع کالاهاست. به گفته وی، کشش قیمتی گروه خوراک‌ی‌ها بین صفر و یک است و تقریباً میزان مصرف خوراک و پوشاک در همه خانوارها یکسان بوده، اما سهم این گروه در هر دهک متفاوت است. وی با بیان این که مصرف هر کالا در هر دهک نشان‌دهنده وزن آن برای محاسبه است، افزود: برای محاسبه سهم هر کالا نسبت هزینه به مخارج کل را باید به دست بیاوریم که در اینجا مخارج، نماینده‌ای از درآمد خانوار است. به عنوان مثال یک خانوار با درآمد ماهانه هزار واحد نیاز به ۱۰ قرص نان دارد و خانوار دیگر با درآمد ماهانه ۲۰ هزار واحد، ۱۰ قرص نان خریداری می‌کند. در خانوار اول به دلیل این که درآمد کمتری دارد سهم نان بالاتر است.

بیشترین تورم در بخش کالاهای اساسی

دکتر محمد بخشی‌نژاد، عضو هیات علمی دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با خبرنگار جام‌جم گفت: علت اصلی تورم در ایران هجوم نقدینگی و رشد پایه پولی است. به نحوی که می‌توان گفت حجم پول و رشد نقدینگی علت‌العلل افزایش نرخ تورم در کشور است. موضوعی که باعث شده نرخ تورم نسبت به سنوات گذشته تشدید شود، در کنار رشد تورم شیوع ویروس کرونا هزینه خانوارها را به شدت افزایش داده و این در حالی است که درآمد خانوارها و خصوصاً مشاغل خدماتی و تولیدی کاهش یافته است. بخشی‌نژاد اظهار کرد: این فشارها و فشارهای اقتصادی متوجه خانوارهای پردرآمد نیست، چرا که خانوارهای پر درآمد از محل تورم نه تنها آسیبی نمی‌بینند بلکه به واسطه دارا بودن دارایی‌های سرمایه‌ای از تورم کسب درآمد می‌کنند به عبارت بهتر شرایط کنونی نه تنها برای این خانوارها آسیب نیست، بلکه یک فرصت مناسب برای کسب درآمد بیشتر است. وی افزود: این دسته از خانوارها چه بسا بر طبل روانی افزایش تورم می‌کوبند و یکی از علت‌های اصلی نوسان در برخی بازارها از جمله بازار ارز تبلیغات گسترده این طیف است.

دکتر بخشی‌نژاد ادامه داد: هیچانی‌شدن بازارهایی مثل بازار ارز ریشه در تفکرات این قشر پردرآمد دارد، افزایش قیمت مرغ، سیب‌زمینی، گوجه‌فرنگی و مایحتاج عمومی مردم به دلیل کاهش تولید و ضربه‌زدن به خانوارهای محترم و آسیب‌پذیر است.

این عضو هیات علمی دانشگاه آزاد چهارمحال و بختیاری گفت: به عبارتی سیاست‌های اقتصادی افراد پردرآمد در واقع توزیع را هدف قرار می‌دهند؛ یعنی متلاطم‌نمودن بازار و ضربه به افراد کمتر برخوردار. در واقع جزء متلاطم نمودن نوبتی بازارهای مختلف کاری ندارند، طبیعی است که از متلاطم‌نمودن بازارها و کالا یا بازار ارز افراد پر درآمد بیشترین بهره و استفاده را خواهند برد و مصائب این تلاطم و افسارگسیختگی بازار متوجه اقشار محروم و کم‌درآمد خواهد شد. در این صورت بیشترین ضربه به اشتغال و کسب درآمد اقشار ضعیف و محروم وارد خواهد شد.